

دیدگاه دانشجویان پرستاری در مورد نقش پرستاران در آموزش بالینی آن‌ها از طریق یادگیری اجتماعی

مینومیترا چه‌رزاد*، شادمان رضاماسوله*

*عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان

چکیده

مقدمه: آموزش بالینی فرایند پیچیده‌ای است که هدف آن تغییر رفتار قابل سنجش در دانشجویان پرستاری برای انجام مهارت‌های بالینی است و منوط به ایجاد شرایط خاص و مناسب جهت یادگیری است. بیش از ۵۰ درصد از زمان آموزش دانشجویان پرستاری بر بالین سپری می‌شود و این محیط نقش بسیار مهمی در شکل‌گیری و یادگیری ارزش‌ها، هنجارها و نگرش‌های حرفه‌ای ایشان دارد. برخی از صاحب‌نظران، تدریس بالینی را جزء مهم‌ترین مولفه‌های آموزش پرستاری می‌دانند. عوامل مهمی در آموزش بالینی مطرح می‌شود که آن را مشکل و متمایز از تدریس نظری می‌سازد. از جمله این عوامل می‌توان به نقش پرستاران بالینی در بیمارستان‌های آموزشی اشاره نمود. طبق اصول یادگیری اجتماعی «بندورا» که به امر یادگیری از طریق مشاهده و گرفتن الگو تأکید دارد، پرستاران بالینی سبب یادگیری و توسعه مهارت‌های بالینی دانشجویان پرستاری شده و دانشجویان پرستاری همواره پرستاران بالینی را به عنوان الگو مشاهده می‌کنند و از این طریق نقش حرفه‌ای خود را می‌آموزند. این نوع یادگیری فقط در حیطه مهارت‌های بالینی نبوده بلکه در حیطه‌های اخلاق حرفه‌ای، تعاملات پرستاران جهت انجام کارهای تیمی، ارزش‌گذاری نیز اتفاق می‌افتد با توجه به مطالب فوق پژوهشگران بر آن شدند تا به تعیین نقش پرستاران بالینی در آموزش دانشجویان پرستاری با استفاده از یادگیری اجتماعی از نظر دانشجویان پرستاری بپردازند.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی بر روی کلیه دانشجویان سال دوم، سوم و چهارم کارشناسی رشته پرستاری که در مراکز آموزشی درمانی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در حال کارآموزی بودند، انجام گرفت. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌ای مشتمل بر ۲ بخش: اطلاعات دموگرافیک و سنجش نقش پرستاران در آموزش بالینی آن‌ها بود که بخش دوم نیز به ۴ بعد: ارزش‌گذاری به دانشجوی، تشویق کار تیمی، ایجاد اخلاق حرفه‌ای و پرستار به عنوان منبع یادگیری پرداخته است. تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها با استفاده از روش‌های آماری توصیفی با نرم افزار SPSS.ver.13 انجام شد. **یافته‌ها:** یافته‌ها نشان داد که اکثریت دانشجویان پرستاری با نقش پرستاران بالینی در ارزش‌گذاری به دانشجوی (۶۵/۲ درصد)، تشویق به کار تیمی (۶۱/۷ درصد)، ایجاد اخلاق حرفه‌ای (۴۷/۸ درصد) و پرستار به عنوان منبع یادگیری (۵۴ درصد) موافق بودند.

نتیجه‌گیری: پرستاران در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری در چهار بعد: ارزش‌گذاری به دانشجوی، تشویق به کار تیمی، ایجاد اخلاق حرفه‌ای و پرستار به عنوان منبع یادگیری دارای نقش موثری می‌باشند و با تقویت بنیه علمی، عملی و اخلاقی پرستاران بالینی می‌توان به برنامه‌ریزی آموزش بالینی دانشجویان پرستاری کمک نمود.

واژه‌های کلیدی: آموزش بالینی، دانشجویان پرستاری، یادگیری اجتماعی، پرستاران

نویسنده مسئول: مینو میترا چه‌رزاد، عضو هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت، دانشگاه علوم پزشکی گیلان
mchehrzad@yahoo.com

مقدمه

آموزش بالینی از موارد حساس و مهم در برنامه‌ریزی آموزش پرستاری است که طی آن فراگیران با اصول و شیوه‌های مراقبت از مددجویان آشنا می‌شوند. آموزش بالینی، دانشجویان را قادر می‌سازد یافته‌های نظری را به مرحله عمل در آورند و مهارت‌ها و توانمندی‌هایشان را در ارائه مراقبت‌های جامع، مؤثر، اثربخش و کارآمد به مددجویان افزایش دهند. در واقع، پرستاری زمانی مفهوم می‌یابد که به مرحله عمل درآید. چنانچه آموزش‌های بالینی نتواند مهارت لازم برای ارائه خدمات در دانشجویان ایجاد کند، هیچگونه یادگیری و آموزشی اتفاق نیفتاده است (۱). در این راستا تأمین تجربیات مثبت برای یادگیری دانشجویان در جلسات بالینی، یک اصل مهم می‌باشد. تجربیات یادگیری در جلسات آموزش بالینی تأثیر زیادی بر روی میزان و نوع یادگیری و همچنین چگونگی اجتماعی شدن حرفه‌ای دانشجویان دارد. قسمتی از یادگیری از طریق تجربیات در دسترس در محیط بالین و قسمت مهم دیگر در تعاملات بین پرستار و دانشجو اتفاق می‌افتد. در محیط‌های بالینی پرستاران به عنوان مدل برای دانشجویان تلقی شده و دانشجویان از آنان مکرراً به عنوان الگو استفاده می‌کنند (۲).

در امر آموزش بالینی پرستاری تئوری‌های متعددی مطرح می‌باشد. در این میان تئوری یادگیری اجتماعی یکی از تئوری‌های مطرح در این زمینه بوده و بیشترین کاربرد را دارد. زیرا این تئوری به امر یادگیری از طریق مشاهده و الگوگیری تأکید دارد. بدین صورت که رفتار می‌تواند از طریق تقویت جانشینی، یعنی مشاهده رفتار دیگران و پیامدهای انجام همان رفتار آموخته شود. بندورا (Bandora) که از نظریه پردازان تئوری یادگیری اجتماعی است، ماهیت یادگیری اجتماعی را به دقت مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و دریافته است که این نوع یادگیری توسط چهار فرآیند ایجاد می‌شود، که عبارت از فرآیندهای توجه، نگهداری، تولید و انگیزش می‌باشند. فرآیند توجه در یادگیری اجتماعی بر مبنای این واقعیت استوار است که الگوگیری روی نخواهد داد، مگر آنکه فراگیر به رفتار الگو یا سرمشق توجه کند. ویژگی‌هایی از قبیل سن، جنس، مقام و میزان شباهت بین سرمشق و فراگیر می‌تواند در میزان توجه فراگیر به سرمشق، نقش تعیین کننده‌ای داشته باشد. مجموعه‌ای از ویژگی‌ها که سبب شود یک سرمشق جذاب‌تر درک شود، احتمال توجه دقیق‌تر به آن سرمشق را افزایش داده و در نتیجه احتمال تقلید از او افزایش می‌یابد. در فرآیند

نگهداری در یادگیری اجتماعی، علاوه بر اینکه فراگیر باید رفتار یک الگو را در حین انجام رفتار مشاهده کند، لازم است که کلیه جنبه‌های بارز رفتار الگو را به خاطر بسپارد؛ زیرا اگر فراگیر نتواند رفتار الگو را به خاطر بیاورد، نمی‌تواند آن رفتار را تقلید کند. برای نگهداری رفتاری که به آن توجه شده، لازم است آنچه دیده شده، به شکلی رمز گردانی شده و به صورتی نمادین بازنمایی شود. تبدیل بازتاب‌های نمادین به رفتار آشکار چیزی است که در سومین فرآیند یادگیری اجتماعی یعنی فرآیند تولید مجدد (حرکتی) صورت می‌پذیرد که بندورا آن را فرآیند تولید نامیده است. چهارمین فرآیند یادگیری اجتماعی از نظر بندورا، فرآیند انگیزش است. وقتی مشوق کافی موجود باشد، الگوگیری یا یادگیری مشاهده‌ای به سرعت به عمل تبدیل می‌شود. انگیزش مناسب نه تنها به عمل در آوردن رفتار را باعث می‌شود، بلکه فرآیندهای توجه و نگهداری را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد (۳). هنگامی که انگیزش وجود نداشته باشد، به چیزی توجه نشده و وقتی که توجه نباشد چیزی وجود نخواهد داشت که به خاطر سپرده و نگهداری شود. روانشناسان آموزشی نیز، بروز رفتار در انسان را تابع عوامل درونی و بیرونی می‌دانند. مجموعه عوامل درونی را انگیزه و عوامل بیرونی را محرک می‌نامند. در شرایطی که انگیزه وجود داشته باشد، یادگیری بهتر و سریعتر صورت می‌گیرد (۴).

یکی از عوامل تأثیرگذار از سوی پرستاران جهت آموزش بالینی ارزش گذاری به دانشجو از طریق برقراری ارتباط مناسب با دانشجویان بوده و حمایت و کمک آنها در موقعیت‌های مختلف می‌تواند عامل تسریع کننده در یادگیری بالینی دانشجویان باشد. وجود ارتباطات مثبت بین پرستاران و دانشجویان باعث می‌شود که فراگیران همواره خود را به عنوان عضوی از تیم درمان بشناسند و این مسئله می‌تواند در پیشرفت یادگیری آنان نقش بسزایی داشته باشد. زمانی که پرستاران، دانشجویان را به عنوان جزیی از تیم مراقبتی بپذیرند، احساس شایستگی در دانشجویان ارتقا یافته و موقعیت مشاهده اعمال بالینی پرستار در نتیجه یادگیری از طریق مشاهده در دانشجو افزایش می‌یابد (۵).

جزئی از تیم درمان بودن قسمت مهمی از تجربه دانشجویان می‌باشد و سبب می‌شود تا دانشجویان احساس خوشایند تعلق به حرفه را داشته، تشویق به کار تیمی شده و انگیزه یادگیری در آنها افزایش یابد. برای تحقق این امر دانشجویان به حمایت پرستاران نیازمندند، همچنین بایستی

روش‌ها

پژوهش حاضر مطالعه‌ای توصیفی با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان پرستاری در مورد نقش پرستاران بر آموزش بالینی آنها با استفاده از یادگیری اجتماعی به طریق نمونه گیری بود. کلیه دانشجویان پرستاری سال دوم، سوم و چهارم (۱۵۰ نفر) که در مراکز آموزشی، درمانی دانشگاه علوم پزشکی گیلان در حال کارآموزی بودند، بعنوان نمونه‌های پژوهشی انتخاب شدند.

ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه دو قسمتی شامل: مشخصات دموگرافیک دانشجویان نظیر: سن، جنس و ترم تحصیلی و پرسشنامه سنجش دیدگاه دانشجویان در مورد پرستاران بر آموزش بالینی آن‌ها مشتمل بر ۲۴ عبارت و ۴ بخش: ارزش‌گذاری به دانشجو (۶ عبارت)، تشویق به کار تیمی (۶ عبارت)، ایجاد اخلاق حرفه‌ای (۷ عبارت)، پرستار به عنوان منبع یادگیری (۵ عبارت) براساس مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای (از طیف کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) بود.

در این پژوهش از پرسشنامه پژوهشگر ساخته استفاده شد که جهت تعیین روایی پرسشنامه از روش اعتبار محتوا استفاده گردید. بدین ترتیب که پس از مطالعات کتابخانه‌ای و استفاده از کتب و مجلات علمی، پرسشنامه تدوین شده و در اختیار اعضاء محترم هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت قرار گرفت، پس از اعمال نظرات اصلاحی اساتید، تغییرات لازم در پرسشنامه صورت گرفت. جهت تعیین پایایی پرسشنامه از روش آزمون مجدد استفاده گردید بدین معنا که پرسشنامه توسط ۲۰ نفر از واحدهای مورد پژوهش تکمیل شد و پس از پانزده روز مجدداً پرسشنامه توسط همان افراد تکمیل گردید که نتایج حاصل با ضریب همبستگی ۹۸ درصد نشان‌دهنده پایایی اعتماد علمی پرسشنامه است. جهت اجرای پژوهش، پژوهشگران پس از اخذ معرفی‌نامه از دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت، با رعایت اصول اخلاقی، در محیط پژوهش حضور یافته و اهداف پژوهش را برای نمونه‌های مورد پژوهش تشریح و پس از اخذ موافقت آنان، پرسشنامه را به آنان تحویل و درباره نحوه تکمیل پرسشنامه توضیح داده شد. پاسخگویی به سوالات در حضور پژوهشگر انجام گردید به این دلیل که واحدهای مورد پژوهش بدون مشورت و تبادل نظر به سوالات پاسخ دهند و عقاید افراد دیگر بر پاسخ‌های آنان تاثیر نگذارد. سپس با استفاده از نرم افزار آماری SPSS.ver.13 تجزیه و تحلیل اطلاعات صورت گرفت.

نقش دانشجویان برای پرستاران واضح و روشن باشد (۶). این امر که چگونه پرستاران به اعمال دانشجویان پاسخ می‌دهند، می‌تواند اثرا انگیزشی مهمی بر یادگیری آنان داشته باشد. چنانچه دانشجویان خود به عنوان پرسنل پرستاری عمل نمایند، می‌توانند در حین ایفای نقش، مهارت‌های لازم را کسب کنند. دانشجویان برای پرستاران و پذیرش خود از طرف آنان اهمیت زیادی قائل هستند و انتظار دارند که پرستاران از آنان حمایت نمایند (۶). حمایت بالینی از دانشجویان شامل: کمک به دانشجویان جهت کسب تجربیات بالینی، تأمین محیط کاری خوشایند، رشد حرفه‌ای مستقل، تشویق تعاملات با هم‌متاه و دیگر حرف مراقبتی، تأمین حداکثر موقعیت‌ها برای مشاهده الگوها و تأمین موقعیت‌ها برای یادگیری می‌باشد (۵).

پرستاران به عنوان الگوی حمایتی، نظارتی و آموزشی دانشجویان پرستاری دارای نقش‌های مهم دیگری نیز می‌باشند، زیرا یادگیری فقط شامل یادگیری مهارت‌های بالینی نیست بلکه یادگیری درنگرش‌های حرفه‌ای و تعاملات بین پرستار، بیمار و دیگر اعضاء تیم مراقبتی نیز اتفاق می‌افتد و پرستاران می‌توانند در ایجاد اخلاق حرفه‌ای از طریق الگو گیری نقش بسزایی داشته باشند.

محیط عاطفی نیز بر روی آموزش بالینی تاثیر گذار است. از آنجایی که محیط بالینی به لحاظ گستردگی و تعهد برای دانشجویان همچنان آورو توأم با تنش روانی می‌باشد، حضور مربی بالینی و پرستاران به عنوان افراد حمایت کننده موجب می‌شود تا محیط یادگیری برای دانشجویان لذت بخش شود و میزان فشار روحی آنها کمتر شده و مقابله با عوامل ایجاد کننده استرس آسان تر شود (۷). در همین راستا شعبانی (۱۳۸۳) بیان داشته است، موقعیت آموزشی منظم همراه با محبت و احترام متقابل، نسبت به محیط‌های خشک و تهی از عواطف، تاثیر بیشتری در یادگیری خواهد داشت. عاطفه می‌تواند به عنوان یک عامل بسیار موثر در جریان یادگیری عمل کند. عواملی نظیر: عدم امنیت، ترس، اضطراب، نومییدی، شک و تردید می‌توانند در فعالیتهای یادگیری دانشجویان تاثیر گذاشته و مانع یادگیری شوند (۴).

با توجه به این که پرستاران از منابع مهم یادگیری بالینی دانشجویان در حیطه‌های مختلف به شمار می‌روند و دانشجویان نیز می‌توانند خودشناسی حرفه‌ای، اطمینان به خود و احترام به خویشان و کسب ابعادی مانند: دانش، مهارت، خلاقیت، ارتباط حرفه‌ای، رضایت شغلی، رهبری و انعطاف‌پذیری را از پرستاران بیاموزند (۲). لذا پژوهشگران بر آن شدند که این تحقیق را انجام دهند.

یافته‌ها

(۶۱/۷ درصد)، ایجاد اخلاق حرفه ای (۴۷/۸ درصد) و پرستار به عنوان منبع یادگیری (۵۴ درصد) موافق بودند. (جدول ۱) ضمناً اکثریت دانشجویان پرستاری مذکر (۶۳/۱ درصد) و دانشجویان سال دوم پرستاری (۷۸ درصد) با نقش پرستاران در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری موافق بودند. (جدول ۲ و ۳)

یافته‌ها نشان داد که اکثریت واحدهای مورد پژوهش (۸۹/۵ درصد) مونث، در محدوده سنی ۲۰ تا ۲۲ سال (۸۵ درصد)، دانشجوی سال سوم (۴۱/۸ درصد) و علاقه مند به رشته پرستاری (۵۵ درصد) بودند. همچنین یافته‌ها نشان داد که اکثریت دانشجویان پرستاری با نقش پرستاران بالینی در ارزش گذاری به دانشجو (۶۵/۲ درصد)، تشویق به کار تیمی

جدول ۱: نقش پرستار پرستاری در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری در حیطه های مختلف

نقش پرستاران	نظر دانشجویان		مخالف		موافق		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
ارزشگذاری به دانشجو	۹۸	۶۵/۲	۴۲	۲۸	۱۰	۶	۱۵۰
تشویق به کار تیمی	۹۳	۶۱/۷	۵۲	۳۵	۵	۳/۳	۱۵۰
ایجاد اخلاق حرفه ای	۷۲	۴۷/۸	۶۶	۴۴	۱۲	۸	۱۵۰
پرستار به عنوان منبع یادگیری	۸۱	۵۴	۵۴	۳۵	۱۵	۱۰	۱۵۰

جدول ۲: دیدگاه واحد های مورد پژوهش در مورد نقش پرستاران در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری بر حسب جنس

جنس	دیدگاه		موافق		بی نظر		مخالف		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
مذکر	۱۱	۶۳/۱	۳	۱۸/۷۵	۲	۱۸/۱۵	۱۶	۱۰۰	
مونث	۷۵	۵۶	۴۰	۳۰	۱۹	۱۴	۱۳۴	۱۰۰	

جدول ۳: دیدگاه دانشجویان پرستاری در مورد نقش پرستاران در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری بر حسب ترم تحصیلی

ترم تحصیلی	دیدگاه		موافق		بی نظر		مخالف		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
سال دوم	۱۵	۵۰	۱۲	۴۰	۳	۱۰	۳۰	۱۰۰	
سال سوم	۴۹	۷۸	۱۴	۱۳	۰	۰	۶۳	۱۰۰	
سال چهارم	۳۴	۶۰	۲۳	۴۰	۰	۰	۵۷	۱۰۰	

بحث و نتیجه گیری

همانطور که یافته‌ها نشان داد، اکثریت دانشجویان (۶۵/۲ درصد) موافق تاثیر نقش ارزش‌گذاری پرستاران به دانشجویان در آموزش بالینی بودند، در واقع ارزش‌گذاری به دانشجویان سبب افزایش اعتماد به نفس و افزایش انگیزه دانشجویان می‌گردد. در امر آموزش بالینی پرستاری دو عامل بیش از همه دارای اهمیت است، یکی رشد جسمی و روانی و دیگری انگیزه می‌باشد، در پرتو این عوامل است که دگرگونی‌ها در فراگیران ایجاد می‌شود. رشد جسمی و روانی به پرسنل پرستاری بستگی ندارد ولی انگیزه به یادگیری در طی آموزش بالینی به میزان قابل ملاحظه‌ای توسط پرسنل پرستاری تحت تاثیر قرار می‌گیرد. (۷)

همچنین، یافته‌ها نشان داد که اکثریت دانشجویان (۶۱/۷ درصد) با تاثیر عامل دیگر یعنی تشویق به کار تیمی و حمایت از دانشجویان جهت انجام رویه‌های پرستاری و کمک به یادگیری بالینی دانشجویان موافق بودند. در تایید این مطلب واتون و گوندا (۲۰۰۴) نیز به اهمیت پرستاران بالینی در حمایت از دانشجویان پرستاری در جلسات آموزش بالینی تأیید می‌کنند و موفقیت دانشجویان در طی آموزش بالینی را وابسته به مشارکت و همکاری بین پرسنل آموزش و پرستاران می‌دانند. نتایج تحقیقات آنها نشان داد که دانشجویان پرستاری به حمایت و تشویق پرستاران و مربیان پرستاری (هر دو) در انجام امور مراقبتی نیازمندند. (۸)

همچنین با توجه به این که اکثریت (۴۷/۸ درصد) دانشجویان پرستاری در مورد تاثیر ایجاد اخلاق حرفه‌ای توسط پرستاران موافق بودند، تایید کننده تاثیر رفتار پرستاران در حیطه عاطفی بردانشجویان پرستاری بوده بطوری که پرستاران به عنوان الگوی حمایتی، نظارتی و آموزشی دانشجویان پرستاری دارای نقش‌های مهمی می‌باشند و یادگیری فقط شامل یادگیری مهارت‌های بالینی نیست بلکه یادگیری در نگرش‌های حرفه‌ای و تعاملات بین پرستار، بیمار و دیگر اعضای تیم مراقبتی نیز اتفاق می‌افتد.

در رابطه با این مطلب که پرستار به عنوان منبع یادگیری در بالین مطرح است، اکثریت (۵۴ درصد) واحدهای مورد پژوهش موافق بودند که محیط آموزش بالینی و عملکرد پرستاران از بهترین معلمان دانشجویان در محیط بالین می‌باشد، خصوصاً اگر ارتباط و نزدیکی بین دانشجویان و پرستار ایجاد شود. (۹)

در انتها می‌توان گفت پرستاران از منابع مهم یادگیری دانشجویان محسوب می‌شوند زیرا دانشجویان خودشناسی حرفه‌ای را که عبارت از نگرش فرد در ارتباط با نقش حرفه‌ای، اطمینان به خود و احترام به خویشتن به عنوان یک پرستار می‌باشد و ابعادی مانند دانش، مهارت، خلاقیت، ارتباط حرفه‌ای، رضایت شغلی، رهبری و انعطاف‌پذیری را از پرستاران می‌آموزند. در صورت بالا بودن خودشناسی حرفه‌ای پرستاران، این الگو بر دانشجویان نیز تاثیر بسزایی خواهد داشت (۲).

بر اساس موارد فوق می‌توان نتیجه گرفت پرستاران در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری نقش انکارناپذیری دارند. آموزش بالینی فرآیند پیچیده‌ای است که تحت تاثیر عوامل و متغیرهای زیادی قرار دارد. نقش مربی بالینی به عنوان یک عنصر اساسی و مهم در این فرآیند بسیار با ارزش و چشمگیر است و هم چنین یکی از افرادی که در آموزش بالینی نقش کلیدی و غیر قابل انکار دارد، پرستار بالینی است که به هنگام آموزش بالینی دانشجویان در مراکز آموزشی به عنوان مدل و الگوی پرستاری بالینی معرفی می‌شود. انجمن پرستاران کانادا مسئولیت‌های عمده‌ای را در آموزش پرستاری برای پرستاران بالینی تعیین کرده است. به عقیده این انجمن، پرستار بالینی مسئولیت حرفه‌ای را به عهده دارد و باید در انتقال مدل والگو، در دانشجوی پرستاری تحول ایجاد کند. (۱۰)

منابع

- 1-Dian M etal. Teaching In nursing: A Guide for Faculty. 2th ed. St. Louis: Saunders. 2005.
- 2-Lambert V, Glacken M. clinical support roles: a review of the literature. Nurse Education in practice 2004; (4): 177-183 .
- ۳- کریمی یوسف و همکاران. در ترجمه: نظریه‌های شخصیت. شولتز دوان (مؤلف). تهران: انتشارات ارسباران. ۱۳۸۲.
- ۴- شعبانی حسن. مهارت‌های آموزشی و پرورشی (روش‌ها و فنون تدریس). تهران: انتشارات سمت. ۱۳۸۳.
- 5-Williamson G, webb Ch. supporting students in practice. Journal of clinical Nursing 2001; (10): 284-292 .
- 6- Attac L. student and staff relationships in a clinical practice models Impact on learning. Nursing Education 2002;(24): 624-631 .
- 7- Bastabel SB. Nurse an educator: Principles of Teaching and Learning for Nursing Practice. Boston:Jones and Bartlett PUB. 2003 .

8- Wotton K, Gonda J. clinician and student evaluation of a collaborative clinical teaching model. *Nurse Education in practice* 2004; (4):120-127.

9-Henderson S. Factors: impacting on transference of theoretical knowledge of holistic care in to clinical practice. *Nurse Education* 2002; (2): 244-250.

۱۰ - دباغی فاطمه. جایگاه پرستاران بالینی در آموزش و مدل‌های آموزش پرستاری رویکردی تازه به آموزش بالینی پرستاری. *مجله دانشکده پرستاری و مامایی رازی* ۱۳۸۱؛ ۲ (۱): ۱۸-۱۹.

Nursing Students' Clinical Education and Social Learning

Chehrzad M.MS*, Reza-Masouleh S. MS**

*Faculty member of Shahid Beheshti school of Nursing and Midwifery,
Guilan University of Medical Sciences

**Faculty member of Shahid Beheshti school of Nursing and Midwifery,
Guilan University of Medical Sciences

Abstract

Introduction: Clinical education is a complicated process and its aim is to make measurable behavioral changes in nursing students' clinical skills. It depends on suitable learning environment. Clinical educations take more than 50% of nursing curriculum and perform in clinical settings. It plays major role in nursing students' values, habits and occupational concepts. Some of the experts consider the clinical teaching as one of the most important aspects of nursing education. There are important factors in clinical education which make it more difficult and different from theoretical teaching. One of the major factors in clinical education is the role of nursing staff in teaching hospitals. According to Bandore's social learning principles, which emphasize on observation and role modeling, clinical nursing staff, are agents for learning the clinical skills. Nursing students always observe clinical nursing staff as role model and learn their occupational role from them. This kind of learning, not only affect clinical skills, but also influence on the occupational ethics, nurses' interaction in team work and valuing.

Methods: This study was a descriptive survey. Its aim was to identify the role of nursing clinical staff in nursing student's clinical learning, with using social learning. Sampling method was census and 150 students of third and fourth year nursing students of Shahid Beheshti school of Nursing and Midwifery participated. Data collection instrument was consisted of demographic questionnaire and questions about role of clinical nursing staff in clinical education of nursing students. This research includes 4 aspects valuing the students, encouraging the team work, establishing occupational ethics and staff nurses as source of learning. The questionnaires completed by nursing students. This research takes place in the teaching hospitals of Guilan University of medical sciences, where nursing students spent their clinical training in them.

Results: Findings indicated that majority of nursing students were agree with the role of nursing staff roles in valuing student (65.2 %), encouraging team work (61.7 %) establishing occupational ethics (47.8 %) and being source of learning (54 %).

Conclusion: Nursing staffs play an important role in clinical education of nursing students, particularly in 4 aspects of, valuing the students, encouraging team work, induction of occupational ethics and source of learning. The clinical learning of nursing students will be improved by educating of staff nurses in subjects of knowledge, skills and ethics.

Key words: Clinical education, Nursing students, Social learning.

Corresponding Author: Chehrzad M.M. MS, Faculty member of Nursing and Midwifery school, Guilan University of Medical Sciences
mchehrzad@yahoo.com